

Rıdvan UZ
Çanakkale Milletvekili
TBMM Kâtip Üyesi

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Türkiye’de enerji yoksulluğu ve fatura ödeyememe krizinin nedenlerinin araştırılması; elektrik, doğal gaz, kömür, tüp, akaryakıt ve ısınma giderlerinin hane bütçesi üzerindeki etkisinin, düşük gelirli haneler, emekliler, asgari ücretliler, öğrenciler, çocuklu aileler, engelliler, kronik hastalar, yaşlılar ve kırsal bölgelerde yaşayan yurttaşlar bakımından enerjiye erişim sorunlarının, fatura borçları nedeniyle kesinti uygulamalarının, sosyal desteklerin yeterliliğinin, doğal gaz ve elektrik tüketim desteklerinin kapsamının, enerji verimliliği politikalarının, dağıtım şirketleri uygulamalarının, bölgesel eşitsizliklerin, kış aylarında ısınma sorununun ve kamu kurumları arasındaki koordinasyon eksikliklerinin tespit edilmesi; yurttaşların güvenli, sürekli, karşılanabilir ve insan onuruna uygun enerjiye erişimini sağlayacak etkin, adil, şeffaf ve bütüncül politikaların belirlenmesi amacıyla Anayasa’nın 98’inci ve İçtüzüğü’nün 104. ve 105. maddeleri uyarınca bir Meclis Araştırması açılmasını arz ve teklif ederiz. 09/06/2026

Rıdvan UZ
İYİ Parti Çanakkale Milletvekili

Rıdvan UZ
Çanakkale Milletvekili
TBMM Kâtip Üyesi

GEREKÇE

Enerji yoksulluğu, çağımızın en görünmez fakat en yakıcı yoksulluk biçimlerinden biridir. Bir hanenin elektrik faturasını ödeyememesi, kışın doğal gazı kısmak zorunda kalması, çocuğun ders çalıştığı odanın ısınmaması, yaşlı yurttaşın soğuk evde battaniyeye sarılarak yaşaması, kronik hastanın tıbbi cihazını çalıştırırken fatura kaygısı duyması ve dar gelirli ailenin ışığı, sobayı, kombiyi hesaplayarak kullanması sosyal devlet açısından ciddi bir alarmdır.

Enerji, artık yalnızca konfor meselesi değildir; yaşam hakkı, sağlık hakkı, eğitim hakkı ve insan onuruna yaraşır yaşam koşullarının temel unsurudur. Elektrik olmadan çocuk ders çalışmaz, hasta cihazını kullanamaz, buzdolabı çalışmaz, iletişim kurulamaz. Isınma olmadan yaşlılar, çocuklar ve kronik hastalar ciddi sağlık riskiyle karşı karşıya kalır. Bu nedenle enerjiye erişim, piyasadaki fiyat hareketlerine terk edilemeyecek kadar hayati bir kamu meselesidir.

Türkiye’de hanehalkı bütçeleri içinde konut, kira ve enerji giderleri ağır bir yer tutmaktadır. TÜİK’in 2025 Hanehalkı Bütçe Araştırması’na göre hanehalkı harcamaları içinde en büyük payı yüzde 29,3 ile konut ve kira giderleri almıştır. Düşük gelirli kesimlerde bu yükün yaklaşık yüzde 39 seviyesine çıktığı kamuoyuna yansımıştır. Konut ve kira başlığı, elektrik, gaz, su ve diğer konut giderleriyle birlikte düşünüldüğünde dar gelirli haneler için enerji maliyetinin ne kadar ağırlaştığı daha açık görülmektedir.

TÜİK’in 2024 Hanehalkı Tüketim Harcaması verileri de kalabalık hanelerin bütçesinde temel ihtiyaçların ağırlığını göstermektedir. Hanehalkı büyüklüğü 6 ve daha fazla kişi olan ailelerin harcamalarının yüzde 24,7’sini gıda ve alkolsüz içecekler, yüzde 22,4’ünü konut ve kira, yüzde 20,4’ünü ise ulaştırma giderleri oluşturmuştur. Bu tablo, çok çocuklu ve kalabalık ailelerde enerji faturasının zaten ağır olan gıda, kira ve ulaşım yüküne eklendiğini göstermektedir.

Enerji yoksulluğu yalnızca düşük gelirle açıklanamaz; gelir ile zorunlu enerji harcaması arasındaki uçurumla ilgilidir. Aynı gelir düzeyindeki iki haneden biri yalıtımsız, eski, rutubetli ve verimsiz bir evde yaşıyorsa daha fazla enerji harcar; doğal gaza erişimi olmayan hane kömür, odun veya tüp maliyetine mahkûm kalabilir; kırsal bölgede yaşayan yurttaş ulaşım ve yakıt gideriyle ayrıca yük altına girer. Bu nedenle enerji yoksulluğu, gelir yoksulluğu ile konut kalitesi, bölgesel eşitsizlik ve altyapı eksikliğinin birleştiği bir krizdir.

Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı’nın elektrik tüketim desteği programı, 3294 ve 2022 sayılı kanunlar kapsamındaki düzenli sosyal yardım programlarından faydalanan ihtiyaç sahibi haneleri kapsamaktadır. Bu destek, elektrik faturası ödemekte zorlanan haneler için önemli olmakla birlikte, destek kapsamının, tutarının, başvuru koşullarının ve fiilen kaç haneye ulaştığının enerji yoksulluğunun gerçek boyutuyla karşılaştırılarak değerlendirilmesi gerekmektedir.

Rıdvan UZ
Çanakkale Milletvekili
TBMM Kâtip Üyesi

Doğal Gaz Tüketim Desteği Programı da ihtiyaç sahibi haneler açısından önemli bir sosyal destek aracıdır. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı'nın açıklamasına göre 2025 yılında düzenli doğal gaz tüketim desteği kapsamında **721 bin 007 hak sahibine 1 milyar 320 milyon TL** destek verilmiş; 2026 yılı Ocak dönemi ödemesinde ise **485 bin 552 hak sahibine 288 milyon 547 bin TL** ödeme gerçekleştirilmiştir. Ancak fatura tutarlarının yüksekliği ve kış aylarında ısınma ihtiyacının ağırlığı dikkate alındığında, mevcut desteklerin yeterliliği Meclis tarafından araştırılmalıdır.

Doğal gaz desteğinden yararlanabilmek için başvuru sahibinin Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olması, e-Devlet üzerinden sosyal yardım başvurusu yapması, doğal gaz arzı sağlanan ilçe veya beldede ikamet etmesi, ikamet adresinde ön ödemeli ya da faturalı doğal gaz aboneliği bulunması ve sosyal yardımlaşma vakfınca hak sahipliği kararı verilmesi gerekmektedir. Bu koşullar, doğal gaz altyapısına erişimi olmayan veya yakacak olarak kömür, odun, tüp kullanan hanelerin durumunun ayrıca değerlendirilmesi gerektiğini göstermektedir.

Enerji yoksulluğunun en ağır yüzü, faturayı ödeyememe ve kesinti riskiyle ortaya çıkmaktadır. Elektrik veya doğal gaz faturası ödenemediğinde hane yalnızca borçlu hâle gelmez; temel yaşam düzeni de aksar. Elektriği kesilen evde buzdolabı, aydınlatma, iletişim, internet ve tıbbi cihazlar çalışmaz. Doğal gazı kesilen evde çocuklar, yaşlılar ve hastalar soğukla baş başa kalır. Bu tablo, enerji hizmetinin sıradan bir ticari alacak ilişkisi olarak değil, sosyal risk boyutuyla ele alınmasını zorunlu kılmaktadır.

Elektrik kesintileri ve tüketici hakları da enerji yoksulluğu başlığının parçasıdır. EDPK'nın 2025 yılında yaptığı düzenlemeyle uzun süreli elektrik kesintileri ve ticari kalite eksikliklerinden doğan tazminatların doğrudan tüketici faturalarından düşülerek ödenmesi kararlaştırılmıştır. Kentsel dağıtım bölgelerinde 10 saati, kent altı bölgelerde 11 saati, kırsal bölgelerde ise 12 saati aşan kesintiler uzun süreli kesinti tazminatı hakkı doğurmaktadır. Bu düzenleme olumlu olmakla birlikte, yoksul hanelerin yalnızca kesinti tazminatına değil, kesintiye düşmeden korunmaya ihtiyacı vardır.

Enerji faturalarındaki artış, özellikle emekliler, asgari ücretliler, tek gelirli aileler, kiracılar, öğrenciler ve sosyal yardım alan haneler için ağır sonuçlar doğurmaktadır. Dar gelirli yurttaş çoğu zaman market alışverişi, kira, ulaşım, kredi kartı borcu ve fatura arasında tercih yapmak zorunda kalmaktadır. Bu tercih aslında tercih değildir; yoksulluğun dayattığı mecburiyettir. Bir aile "bu ay doğal gaz mı, market mi?" diye düşünüyorsa, orada sosyal devletin kırmızı lambası yanıyor demektir.

Enerji yoksulluğunun sağlık üzerindeki etkileri de ayrıca araştırılmalıdır. Yeterince ısınamayan evlerde solunum yolu hastalıkları, romatizmal rahatsızlıklar, kalp-damar riskleri ve çocuklarda gelişim sorunları artabilir. Soğuk ve nemli evlerde yaşayan yaşlılar ile kronik hastalar daha kırılgan hâle gelir. Elektrik faturasından korktuğu için tıbbi cihazını sınırlı kullanan hasta, enerji yoksulluğunun en acı örneklerinden biridir.

Rıdvan UZ
Çanakkale Milletvekili
TBMM Kâtip Üyesi

Çocuklar bakımından enerji yoksulluğu eğitim hakkını da etkilemektedir. Isınmayan evde ders çalışmak, internet faturası ödenemediği için çevrim içi kaynaklara erişememek, elektrik kesildiğinde ödev yapamamak, karanlık ve soğuk odada büyümek çocuğun öğrenme sürecini doğrudan zedeler. Eğitimde fırsat eşitsizliği yalnızca okulda başlamaz; çocuğun evindeki ışıktaki, sıcaklıktaki ve internette de başlar.

Enerji verimliliği politikaları bu nedenle sosyal politika ile birlikte düşünülmelidir. Yalıtımsız konutlarda yaşayan dar gelirli haneler daha fazla enerji tüketmekte, ancak daha az ısınmaktadır. Sosyal konutlarda, eski binalarda, deprem bölgesindeki geçici barınma alanlarında ve düşük gelirli mahallelerde enerji verimliliği yatırımları yapılmadan yalnızca fatura desteği vermek sorunu kalıcı biçimde çözmez. En ucuz enerji, israf edilmeyen enerjidir; fakat yoksul hanenin yalıtım yapacak sermayesi yoktur.

Doğal gaz altyapısına erişimi olmayan bölgelerde kömür, odun, tüp ve elektrikli ısıtıcı kullanımı da ayrıca incelenmelidir. Kömür ve odun kullanımı hava kirliliği, sağlık riski ve yangın tehlikesi doğurabilirken; tüp ve elektrikli ısıtıcı kullanımı hane güvenliği ve fatura yükü bakımından sorun yaratabilmektedir. Enerji yoksulluğu yalnızca şehir merkezindeki doğal gaz faturasıyla sınırlı değildir; köyde, ilçede, soba başında, tüp kuyruğunda da yaşanmaktadır.

Deprem bölgesindeki haneler, geçici barınma alanları ve konteyner kentler de özel olarak değerlendirilmelidir. Afet sonrası barınma koşulları, elektrik ve ısınma altyapısı, yazın soğutma, kışın ısınma, güvenli enerji kullanımı, fatura desteği ve altyapı sürekliliği, depremlenelerin yaşam koşullarını doğrudan etkilemektedir. Geçici barınma uzadıkça enerji ihtiyacı da kalıcı bir sosyal politika başlığına dönüşmektedir.

Enerji piyasasında dağıtım şirketleri ve tedarik uygulamaları da Meclis tarafından incelenmelidir. Fatura okuma, gecikme bildirimi, kesme-bağlama uygulamaları, güvence bedeli, taksitlendirme, düşük gelirli abonelere yönelik koruma mekanizmaları, tıbbi cihaz kullanan aboneler, yaşlı ve engelli haneler için özel bildirim süreçleri ve tüketici şikâyetleri şeffaf biçimde değerlendirilmelidir. Enerji şirketleri ticari kuruluş olabilir; ama sundukları hizmet temel kamu hizmeti niteliğindedir.

Bu kapsamda elektrik ve doğal gaz faturalarının hane gelirine oranı, fatura borcu nedeniyle kesinti yaşayan abone sayısı, destek programlarından yararlanan haneler, sosyal yardım başvuruları, tıbbi cihaz kullanan aboneler, düşük gelirli hanelerde enerji tüketim davranışı, bölgesel enerji erişimi, konutların enerji verimliliği, doğal gaz altyapısı olmayan yerleşimler, yakacak yardımları, dağıtım şirketlerinin kesme-bağlama uygulamaları ve tüketici şikâyetleri Meclis tarafından bütün yönleriyle araştırılmalıdır.

Ayrıca Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı, EPDK, Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı, belediyeler, dağıtım şirketleri, sosyal yardımlaşma vakıfları, tüketici örgütleri ve meslek kuruluşları arasında enerji yoksulluğuna ilişkin ortak veri ve politika koordinasyonu kurulmalıdır. Türkiye’de enerji

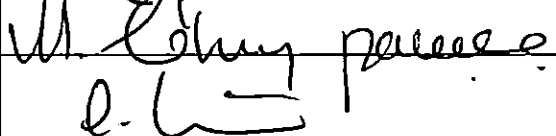
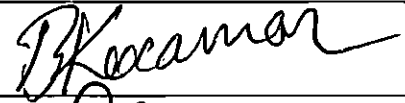
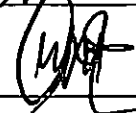
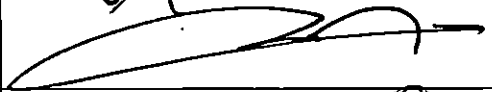
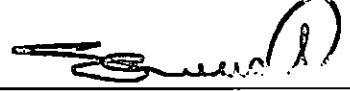
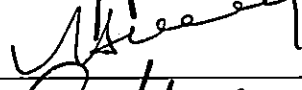
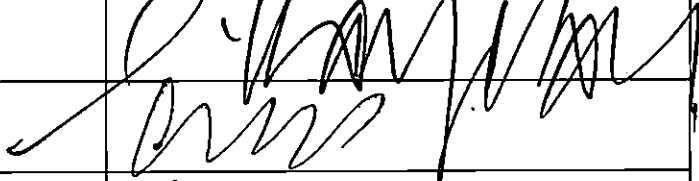
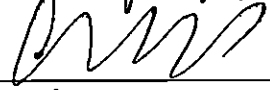
Rıdvan UZ
Çanakkale Milletvekili
TBMM Kâtip Üyesi

yoksulluğu düzenli ölçülmeli, hangi hanelerin risk altında olduğu il, ilçe, gelir grubu ve hane tipi bazında tespit edilmelidir.

Enerji yoksulluğu, sessiz bir yoksulluktur. İnsan çoğu zaman “faturamı ödeyemiyorum” diyemez; kombiyi kısar, ışığı kapatır, çocuğun odasını ısıtmaz, sıcak suyu azaltır, borcu erteler. Devletin görevi bu sessizliği duymaktır. Çünkü soğuk evde bekleyen fatura yalnızca borç belgesi değil, sosyal devletin sınav kâğıdıdır.

Türkiye’de enerji yoksulluğu ve fatura ödeyememe krizinin tüm boyutlarıyla araştırılması; elektrik ve doğal gaz faturalarının hane bütçesi üzerindeki etkisinin, fatura borcu ve kesinti risklerinin, sosyal desteklerin yeterliliğinin, enerji verimliliği eksikliklerinin, kırılgan grupların enerjiye erişim sorunlarının ve dağıtım şirketi uygulamalarının tespit edilmesi; yurttaşların güvenli, sürekli, karşılanabilir ve insan onuruna uygun enerjiye erişimini sağlayacak kalıcı politikaların geliştirilmesi amacıyla Meclis Araştırması açılması zorunludur.

Anayasa’nın 98’inci ve İçtüzüğü’nün 104. ve 105. maddeleri uyarınca bir Meclis Araştırması açılmasını arz ve teklif ederiz.

ADI VE SOYADI	SEÇİM BÖLGESİ	İMZASI
Ömer KARAKA?	AYDIN	
Yasin DEĞİRK	DEĞİRLİ	
Yükse! ARSLAN	ANKARA	
M. Cihan PAÇACI	İSTANBUL	
Ayülce TÜRKER	ADANA	
Y. Şekur TÖRKÖZÜ	BURSA	
Burhanettin BOÇANAR	Mersin	
Turan YALDIR	Aksaray	
Şekir TAŞCI	TEKİRDAĞ	
Senol SUNAT	Manısa	
Metin ERGUN	Muğla	
M. Mustafa GİRİBÖ	G. ordu	
Burak DALGIN	Balıkesir	
Halim Kırkpınar	İzmir	
Yavuz Aydın	Trabzon	
Hayr Toktaş	Bursa	
Mehmet Atalan	Edirne	
Lütfullah Kaya	Yozgat	
A. Selik Çirkin	Hatay	
A. Esref Fakubaka	Antalya	